

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 39/1997 rd

Regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i säkerhetsskyddsavtalet mellan Finland och Västeuropeiska unionen

Till Utrikesutskottet

INLEDNING

Remiss

Utrikesutskottet bad i sitt brev av den 2 december 1997 grundlagsutskottet om ett utlåtande om regeringens proposition 179/1997 rd om godkännande av vissa bestämmelser i säkerhetsskyddsavtalet mellan Finland och Västeuropeiska unionen.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- linjeförman Antti Sierla och ambassadrådet Jaako Halttunen, utrikesministeriet
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Det säkerhetsskyddsavtal mellan Finland och Västeuropeiska unionen som regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna gäller skydd av uppgifter och material som parterna överlämnar till varandra. Det är fråga om ett VEU-standardavtal om datasäkerhet där parterna förbinder sig att säkra och skydda information och material som de får av varandra och att bibehålla de skyddsgrader som fastställts av den som överlätit eller upprättat handlingen.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den månad då parterna har meddelat varandra att de interna kraven för ikraftträdandet har uppfyllts.

I propositionen ingår ett förslag till lag om godkännande av de bestämmelser i avtalet som hör till lagstiftningens område. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet.

I motiveringen till propositionen hänvisas till 10 § 2 mom. regeringsformen och påpekas att avtalet innehåller en avvikelse från finsk offentlighetslagstiftning. Enligt avtalet har VEU:s säkerhetsbyrå rätt att göra bedömningar av effektiviteten hos åtgärder vidtagna för att skydda information som överförts till Finland. Enligt propositionen är det inte här fråga om sådan utländsk kontroll på finskt territorium som kunde strida mot grundlagens bestämmelse om utövande av offentlig makt. Frågan anses dock höra till lagstiftningens område. Handlingar som fått VEU-klassificering skall förvaras i arkiv inrättade för detta ändamål och får inte överlätas utan samtycke av VEU eller den som uppsatt handlingen. Detta anses i propositionen innebära en avvikelse från bestämmelserna i arkivlagen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Avtalet, framför allt artikel 1 om sekretess, innehåller bestämmelser som strider mot den finska offentlighetslagstiftningen. Avtalet måste därför godkännas av riksdagen.

I 10 § 2 mom. regeringsformen bestäms bland annat: "Handlingar och upptagningar som innehas av en myndighet är offentliga, om deras offentlighet inte av nödvändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag." Syftet med avtalet är att göra det möjligt för Finland att samarbeta med VEU i egenskap av observatör. Med tanke på detta syfte kan det anses nödvändigt att begränsa offentlighetsprincipen på det sätt som avses i avtalet och 2 § lagen om ikraftträdande. Sekretessintresset svarar också mot de grunder som nämns i 9 § lagen om allmänna handlingars offentlighet. Utskottet anser att förslaget till lag om ikraftträdande kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av artikel 5 punkt 5 i avtalet har VEU:s säkerhetsbyrå rätt att göra bedömningar av effektiviteten hos åtgärder vidtagna för att skydda sekretessbelagd VEU-information som överförts till Finland. Enligt avtalet innebär denna rätt inte någon sådan tillsyns- eller kontrollrätt som bör karakteriseras som utövning av offentlig makt i Finland och därigenom beröras av

1, 2 och 84 § regeringsformen. Avtalspunkten i fråga har ingen betydelse för i vilken ordning förslaget till lag om ikraftträdande behandlas.

Artikel 3 gäller säkerhetsklarering av personer. I den nationella lagstiftningen hänger frågan samman med utlåtanden om tillförlitlighet. Utskottet har inte ansett att dessa utlåtanden utgör något problem ur konstitutionell synpunkt (GrUU 8/1995 rd och 29/1997 rd). Användningen av utlåtanden om tillförlitlighet för avtalsenliga ändamål faller inom ramen för de ursprungliga syftena med personregistren.

Utskottet har uppmärksammat den fria formuleringen av artikel 4. Sammanhanget ger dock vid handen att "säkerhet" både här och i avtalets namn hänvisar till säkerhetsfrågor som uppstår i samband med utbyte av sekretessbelagda uppgifter och sekretessbelagt material och bevarandet av deras hemliga karaktär.

Utlåtande

På grund av det ovanstående anför grundlagsutskottet vördsamt

att avtalet kräver riksdagens samtycke och

att lagförslaget kan behandlas i den ordning 66 § riksdagsordningen bestämmer.

Helsingfors den 10 december 1997

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Ville Itälä /saml
vordf. Johannes Koskinen /sd
medl. Esko Helle /vänst
Marjut Kaarilahti /saml
Juha Korkeaoja /cent
Valto Koski /sd
Heikki Koskinen /saml
Jorma Kukkonen /sd

Osmo Kurola /saml
Johannes Leppänen /cent
Jukka Mikkola /sd
Paavo Nikula /gröna
Riitta Prusti /sd
Veijo Puhjo /vgr
Maija-Liisa Veteläinen /cent
suppl. Jouko Jääskeläinen /fkf.